

اساس مقاصد، نه‌تنها معیاری برای تمایز علوم نیست؛ بلکه بعضاً خود، موجب تداخل علوم می‌شود و به‌تعبیر دیگر، نقض غرض لازم می‌آید.

• **۶. نقش مقاصد در قدسی‌سازی علوم انسانی**

استاد رشاد معتقد است که با ورود مقاصد به علوم انسانی، این علوم از حالت سکولار به حالت قدسی تبدیل می‌شوند و این امر در هویت معرفتی علوم انسانی تأثیر می‌گذارد؛ اما باید گفت: قدسی شدن علم، تنها به غایت آن وابسته نیست. اگر مبانی یک علم با مقصد حفظ نظم اجتماعی با مبانی دینی تناقض داشته باشد، نمی‌توان آن علم را قدسی دانست. اگر گفته شود که مقاصد با حفظ مبانی دینی تعریف می‌شوند، این پرسش پیش می‌آید که در این‌صورت، کارکرد تمایز مقاصد به‌عنوان ملاک تمییز علوم اسلامی از غیراسلامی چیست؟

• **۷. استفاده از مقاصد به‌عنوان پیش‌فرض در علوم انسانی**

استاد رشاد بیان می‌کند که مقاصد، می‌توانند در جایگاه‌های مختلف علوم انسانی اشراب شوند و یکی از این جایگاه‌ها، پیش‌فرض‌های فلسفه علوم انسانی است. به‌گفته ایشان، چون مقاصد همان غایات هستند و غایت، یکی از ارکان اساسی هر علم است، مقاصد می‌توانند در فلسفه علم، نقشی کلیدی داشته باشند.

این ادعا نیز مشروط به اثبات مقاصد است و بدون این اثبات، جایگاه آن‌ها در فلسفه علوم انسانی غیرموجه خواهد بود. علاوه بر اینکه مجرد فرض مقاصد به‌عنوان غایت، نمی‌تواند مبنایی برای تولید علم اسلامی باشد؛ مگر آنکه تمام مبانی و روش‌های علم نیز با این غایت سازگار باشد.

• **۸. نسبیّت در فهم مقاصدالشریعه**

مقاصدالشریعه ذاتاً تفسیری هستند و بسته به نگاه مفسر یا مکتب فکری، ممکن است به‌صورت متفاوت درک شوند. این امر می‌تواند به نسبی‌سازی تعریف علوم اسلامی منجر شود و امکان سوءاستفاده یا تفسیرهای ایدئولوژیک را فراهم آورد.

به‌صورت کلی دیدگاه استاد رشاد درباره مقاصد الشریعه و نقش آن در علوم اسلامی، هرچند نوآورانه اما به‌صورت جدی قابل تأمل است؛ چراکه بدون اثبات اصل مقاصد و تعیین حدود و ثغور آن، نمی‌توان آن را به‌عنوان معیاری جامع و مانع برای اسلامی‌سازی علوم مطرح نمود. همچنین، صرف غایت‌انگاری مقاصد و تمایز علوم بر این اساس، نمی‌تواند علم را قدسی یا اسلامی کند. پیشنهاد می‌شود، این موضوع با نگاه دقیق‌تر و همراه با بررسی‌های تفصیلی‌تر درباره اصل و ادله مقاصد، جایگاه آن در علوم و روش‌های تطبیق آن بر علوم انسانی، مورد مطالعه قرار گیرد.

گروه اصول فقه مرکز فقهی ائمه اطهار

از سوی گروه اصول فقه مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام صورت گرفت

نقد و تحلیل دیدگاه نقش مقاصدالشریعه در اسلامی‌سازی علوم انسانی و چالش‌های پیش‌رو

اسلامی‌می‌کند؟

استاد رشاد معتقد است که با غایت‌انگاری مقاصد در علوم انسانی، به‌دلیل سازگارپذیری سایر مؤلفه‌ها با آن، علم به سمت اسلامی‌شدن می‌رود؛ ولی حقیقت این است که اگر قرار بود، به‌صرف یک غایت، علمی به سمت اسلامی‌شدن پیش برود، باید برخی از علوم امروزی کاملاًاسلامی می‌بود؛ چراکه هدف از این علوم، حداقل در شعار یکی از مقاصد است؛ ولی هیچ‌گاه این مقاصد متعالی، نتوانسته روش و مبانی آنها را به سمت اسلامی‌شدن پیش برد؛ مقاصدی مانند حفظ نسل بشر و حفظ نظم به‌تنهایی، نمی‌تواند علمی را به سمت اسلامی‌شدن پیش برد و چه‌بسا بعضاً ممکن است، مبانی‌ای کاملاً متضاد با مبانی اسلام ارائه کند. همین مسأله موجب شده است، برخی از دغدغه‌مندان، فقه مبتنی بر مقاصد شریعت را هادم شریعت و فقه معرفی کنند.

• **۴. ادعای خلافت‌اللهی انسان به‌عنوان مقصدشریعت**

ایشان بیان می‌کند که علوم انسانی اسلامی، باید در راستای تحقق شأن خلافت‌اللهمی انسان حرکت کند و علوم انسانی در جهتی پیش برود که این غایت را محقق سازد. این ادعا نیازمند

استاد علی‌اکبر رشاد، رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در سخنان خود، نظرات قابل تأملی درباره مقاصدالشریعه و تأثیر آن بر علوم اسلامی و انسانی مطرح کرده است. در این دیدگاه، مقاصدالشریعه، نه‌تنها به‌عنوان معیاری برای تمایز علوم اسلامی از غیراسلامی مطرح شده؛ بلکه به‌عنوان ابزاری برای مهندسی و تولید علوم انسانی اسلامی معرفی گردیده است. با احترام به تلاش‌های ایشان، موارد زیر از سوی گروه اصول مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام به‌عنوان نقد و تحلیل مطرح می‌گردد:

• **۱. عدم بررسی اصل مقاصدالشریعه و ادله اثبات‌آن**

استاد رشاد در سخنان خود، اصل وجود مقاصدالشریعه و ادله اثبات آن را مفروغ‌عنه گرفته و وارد بحث تفصیلی درباره راه‌های دستیابی به مقاصد و چگونگی قطعیت آن برای تحقق علوم دینی نشده است؛ حال آنکه برای اینکه مقاصد بتواند کارکردی در کشف قواعد دینی یا تولید علوم انسانی اسلامی داشته باشد، باید به‌نحو قطعی از طریق ادله معتبر شرعی اثبات شود. اگر صلاحیت تأثیر اصل مقاصد شریعت در کشف احکام و قواعد دینی از طریق دلیل معتبر و قطعی اثبات نشود، نمی‌توان از آن انتظار داشت که کارکردی در کشف قواعد دینی یا تولید علوم داشته باشد.

آنچه کشف مقاصدالشریعه را با اشکال و ابهام روبه‌رو می‌سازد، این است که مقاصد صرفاً نکات دارای اهتمام شارع نسبت به آنها نیست؛ بلکه آن‌چیزهایی است که احکام بر محور آن می‌گردد. اثبات چنین چیزی، نیازمند دلایل قوی و قطعی است و صرف گمان یا احتمال کافی نیست و موجب قیاس و استحسان، بلکه بدتر از آن می‌گردد. اطلاقات ادله و همچنین مناطات ادله نیز، از موانع دیگری است که علاوه بر چالش اعتبار مقاصد پیش روی ماست.

• **۲. ابهام در تعریف علوم اسلامی**

تعریف علوم اسلامی، صرفاً بر اساس مقاصدالشریعه می‌تواند زمینه را برای گستردگی بیش‌ازحد مفهوم علوم اسلامی فراهم کند؛ اگر ملاک، مقاصد شریعت باشد، آنگاه علومی مانند پزشکی یا فیزیک که در راستای حفظ جان و رفاه انسان هستند نیز ممکن است، اسلامی تلقی شوند؛ در نتیجه این امر مرز مشخصی برای تفکیک علوم اسلامی از علوم تجربی یا انسانی فراهم نمی‌کند.

نکته مذکور اگرچه از سوی برخی، نگاهی ارزشی محسوب شده و چه‌بسا از آن طرفداری شود؛ اما بایسته است که هر سخنی مبتنی بر ادله شرعی قابل قبول ارائه گردد و نمی‌توان با مسائل ذوقی، حد و حدود شریعت را تعیین کرد.

• **۳. آیا صرف غایت‌انگاری مقاصد، علم را**

پویش منبر مجازی «طنین» ویژه ماه مبارک رمضان برگزار می‌شود

پویش منبر مجازی «طنین» ویژه ماه مبارک رمضان و مبلغان اعزامی، به‌همت مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه برگزار می‌شود. به گزارش خبرگزاری حوزه، پویش منبر مجازی «طنین» ویژه ماه مبارک رمضان و مبلغان اعزامی، به همت مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه برگزار می‌شود. شرایط و ویژگی‌های فایل ارسالی

مدت زمان: سخنرانی کوتاه به‌مدت ۳ دقیقه (می‌توانید گزیده‌ای از سخنرانی را انتخاب و ارسال نمایید) نحوه تصویربرداری با گوشی همراه و به‌صورت عمودی (ریلز)؛ ضبط توسط فرد دیگر یا با استفاده از پایه دوربین؛ صدای واضح؛ نور مناسب. فرمت و حجم فایل فرمت:MP4؛ حداکثر حجم: ۱۰ مگابایت.

معرفی سخنران (نام و نام خانوادگی)، ذکر موضوع سخنرانی، محل برگزاری (استان/شهر/روستا) و نام مسجد محل سخنرانی الزامی است. ارسال فایل از طریق نشانی ایتای menbarmajazi در این رویداد از نفرات برتر تجلیل می‌شود.

برگزاری دوره‌های توانمندسازی طلاب استعداد برتر حوزه‌های علمیه خواهران

مدیرکل امور نخبگان و استعداد‌های برتر حوزه‌های علمیه خواهران، از برگزاری دوره‌های ارتقا و توانمندسازی طلاب استعداد برتر خبر داد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، خانم طیبه غفاری، مدیرکل امور نخبگان و استعداد‌های برتر حوزه‌های علمیه خواهران، از برگزاری دوره‌های ارتقا و توانمندسازی طلاب استعداد برتر خبر داد و اظهار کرد: اداره ارتقا و توانمندسازی پس از معرفی طلاب پذیرفته شده به عنوان استعداد برتر، در راستای توانمندسازی طلاب، اقدام به نیازسنجی، برنامه‌ریزی و برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانشی مهارتی با توجه به سطوح علمی طلاب استعداد برتر در هریک از عرصه‌های آموزش، پژوهش، تبلیغ و امور فرهنگی می‌نماید.

وی افزود: با توجه به پراکندگی جغرافیایی طلاب استعداد برتر در سراسر کشور، غالباً برنامه‌های تدارک‌شده به‌صورت مجازی و در بستر سامانه سیماتدبیرشده است.

غفاری ادامه داد: در سال جاری ۱۳ عنوان دوره، برنامه‌ریزی و اجرا شده است که از این تعداد، ۷ عنوان دوره با همکاری استان‌های یزد، آذربایجان غربی و اصفهان برگزار شده‌است.

مدیرکل امور نخبگان و استعداد‌های برتر حوزه‌های علمیه خواهران در پایان، اعلام کرد: دوره آشنایی با اندیشه‌های حضرت امام علیه‌السلام که از سال ۱۴۰۰ با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه‌السلام برگزار شده است، در سال جاری نیز، برای طلاب استعداد برتر برگزار خواهد شد.

مرحله استانی یازدهمین المپیاد حوزه علمیه خواهران در قم برگزار شد

مرحله استانی یازدهمین رقابت علمی(المپیاد) سطح دو و هفتمین رقابت علمی سطح سه در شش مرکز آزمون استان قم برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، ۱۵ اسفندماه مرحله استانی یازدهمین رقابت علمی(المپیاد) سطح دو و هفتمین رقابت علمی سطح سه در شش مرکز آزمون استان قم برگزار شد.

داوطلبان سطح دو در شش گرایش و داوطلبان سطح سه در ده گرایش با یکدیگر به رقابت علمی پرداختند. حجت‌الاسلام فاضل، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، به همراه معاون آموزش، مدیرکل امور آموزشی تحصیلات تکمیلی، مدیر حوزه علمیه خواهران استان قم و معاون آموزش استان قم، از دو حوزه آزمون سطح۲ و۳، مدرسه حضرت آمنه علیها‌السلام و مدرسه شهید حاج غفاری بازدید کردند.

خانم قربانی قمی، معاون آموزش استان قم عنوان کرد: طلاب سطح دو و سه استان قم، از این آزمون استقبال خوبی داشتند و حدود ۳۸۵ نفر در این رقابت شرکت کردند.

وی ادامه داد: به‌علت مقارن شدن تاریخ آزمون با ماه مبارک رمضان، برخی از طلاب که در سفر تبلیغی به سر می‌برند، در استان‌های محل تبلیغ آزمون دادند.

معاون آموزش حوزه علمیه خواهران قم بیان کرد: از ابتدای سال تحصیلی جدید، با برگزاری کلاس‌های تهمدیده و همچنین آزمون‌های مدرسه‌ای، زمینه آمادگی داوطلبان برای شرکت در مرحله استانی را فراهم کردند.

وی یادآور شد: نتیجه این مرحله از آزمون در نیمه دوم اسفند، اعلام خواهد شد و برگزیدگان مرحله استانی در سال آینده در مرحله کشوری به رقابت خواهند پرداخت.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری مطرح کرد

ضرورت استفاده از هوش مصنوعی در تبلیغات بین‌المللی

در حوزه اربعین و معارف اسلامی ایجاد شود. این بانک می‌تواند به‌عنوان منبعی برای مبلغان و فعالان رسانه‌ای در سراسر جهان مورد استفاده قرار گیرد.

• **لزوم تقویت ابزارهای رسانه‌ای داخلی برای مقابله با سانسور جهانی**

حجت‌الاسلام والمسلمین رضا رستمی هم در این نشست، با بیان اینکه اخبار مربوط به اربعین حسینی در فضای مجازی به‌شدت سانسور می‌شود، گفت: امسال توفیق داشتیم جلسات تخصصی درباره سانسور رسانه‌ای اربعین برگزار و این موضوع را از جنبه‌های مختلف تحلیل کنیم. با وجود تمام محدودیت‌ها، باید از ابزارهای موجود به بهترین شکل استفاده کنیم. امروز تنها ابزار مؤثر در اختیار ما، انسان‌رسانه‌ها هستند. شبکه طلاب، روحانیون و مبلغان حوزه‌های علمیه، در فضای فیزیکی نقش کلیدی در انتقال پیام اربعین ایفا می‌کنند.

وی با اشاره به ضعف‌های سکوهای داخلی در انتشار محتوای دینی، افزود: متأسفانه بسیاری از کاربران ایرانی اگرچه پیام‌رسان‌های